ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ:

«ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΧΟΥΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΜΗΝ ΤΟΥΣ ΤΟ ΣΤΕΡΕΙΤΕ».

ΠΡΟΣ:

Τον Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κυριάκο Μητσοτάκη

Την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Νίκη Κεραμέως

Τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, David Sassoli

Την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ursula von der Leyen

Την ευρωπαία Επίτροπο για την Καινοτομία, την Έρευνα, τον Πολιτισμό, την Εκπαίδευση και τη Νεολαία, Mariya Gabriel

Τον ευρωπαίο Επίτροπο για τη Δικαιοσύνη και τους Καταναλωτές, Didier Reynders

Αθήνα, 9 Μαρτίου 2021 – Οι υπογράφουσες οργανώσεις εκφράζουμε βαθιά ανησυχία για την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια σε σχέση με την πρόσβαση και τη συμπερίληψη παιδιών αιτούντων άσυλο και προσφύγων στην εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, εδώ και έξι χρόνια, δεν έχει καταστεί δυνατό να εξασφαλιστεί ομαλή και απρόσκοπτη πρόσβαση και συμπερίληψη των παιδιών αιτούντων άσυλο στην εκπαίδευση. Ως αποτέλεσμα, σήμερα, τα παιδιά αυτά είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία αποκλεισμένα από ένα από τα βασικότερα δικαιώματά τους. Μάλιστα, τα προβλήματα αυτά το τελευταίο χρόνο έχουν ενταθεί σε τέτοιο σημείο ώστε να μπορούμε πλέον να κάνουμε λόγο για ένα φαινόμενο εκτεταμένης «αποσχολειοποίησης».

Πιο συγκεκριμένα:

Στα νησιά, όπου τα παιδιά διαμένουν σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, καθώς και στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών, η πρόσβαση σε σχολεία της τοπικής κοινότητας είναι σχεδόν μηδενική[1]. Παρατηρούνται σοβαρές καθυστερήσεις και προσκόμματα με αποτέλεσμα να σημειώνεται τεράστια απόκλιση μεταξύ αριθμού εγγεγραμμένων παιδιών και παιδιών που φοιτούν.

Ωστόσο, η κατάσταση δεν είναι ευνοϊκή ούτε για τα παιδιά που διαμένουν σε δομές ανοιχτής φιλοξενίας στην ενδοχώρα. Τα προβλήματα που παρατηρούνται, αφορούν, κατά τόπους, σε ανόμοια ερμηνεία, εκ μέρους των ελληνικών αρχών, των πολιτικών περιορισμού της διασποράς του COVID-19, με αποτέλεσμα να επιβάλλεται απαγόρευση εξόδου από τις δομές φιλοξενίας στα παιδιά με τρόπο μεροληπτικό. Συγχρόνως, σε περιόδους καραντίνας η ελλιπής υποστήριξη αυτών των παιδιών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση -εφόσον στις δομές όπου διαμένουν στερούνται την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή- οδηγεί σε επιπλέον αποκλεισμό τους από την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον, σε αρκετά σημεία της χώρας παρατηρούνται και άλλα προβλήματα, όπως για παράδειγμα, αδυναμία μεταφοράς των παιδιών στις σχολικές μονάδες

[1] Σύμφωνα με ενημέρωση της Βοηθού Συνηγόρου για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε συνάντηση του Δικτύου για τα Παιδιά που Μετακινούνται, 13/02/21, βασισμένη σε έρευνα της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής.

τους, υποστελέχωση και δυσλειτουργία των τάξεων υποδοχής, ανεπαρκής αριθμός θέσεων σε σχολεία και νηπιαγωγεία, προβλήματα και αυθαιρεσίες των διοικητικών αρχών των σχολείων αλλά και των τοπικών κοινοτήτων που αντιδρούν στην προοπτική συμμετοχής των παιδιών στην υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση. Σε αυτά πρέπει να προστεθεί η ανησυχητική απουσία οποιασδήποτε μέριμνας από τις αρχές αναφορικά με τη συμπερίληψη αυτών των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Αρκετοί από τους συνυπογράφοντες παρουσιάσαμε τα παραπάνω προβλήματα στα αρμόδια υπουργεία, με κλειστή επιστολή, στις 3/2/2021. Στη βάση αυτής της επιστολής οι συνυπογράφουσες οργανώσεις προσκλήθηκαν σε διαδικτυακή συνάντηση από τη Διοίκηση την Παρασκευή 26/2/2021. Αναγνωρίζουμε την προθυμία των θεσμικών οργάνων να εγκαινιάσουν μια διαδικασία διαλόγου με φορείς της κοινωνίας των πολιτών για το επιτακτικό θέμα της εκπαίδευσης των παιδιών προσφύγων και το γεγονός ότι η Πολιτεία καλωσορίζει αυτή την ενέργεια. Ωστόσο, η παρούσα κατάσταση, με τις πολύ σοβαρές ελλείψεις και παραλείψεις που σημειώνονται, απαιτεί την άμεση ανάληψη δράσης από πλευράς των αρχών για να μη χαθεί ούτε μια μέρα πια στο σχολείο.

Σύμφωνα με την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία[2], η παιδεία παρέχεται δωρεάν και είναι υποχρεωτική για παιδιά ηλικίας 4 έως 15 ετών, συμπεριλαμβανομένης αυτής για τα παιδιά που αιτούνται άσυλο. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που αποτελεί και νόμο (Ν. 2101/92) του Ελληνικού Κράτους, σύμφωνα με τα άρθρα 28 και 29, εγγυάται ότι όλα τα παιδιά, χωρίς καμία εξαίρεση, έχουν το ίδιο δικαίωμα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Η φοίτηση σε σχολείο είναι απαραίτητη για αυτά τα παιδιά όχι μόνο επειδή είναι, πρώτα και κύρια, δικαίωμά τους, αλλά επίσης λόγω της αβεβαιότητας και του άγχους που επιφέρει στα παιδιά και στις οικογένειές τους η πανδημία COVID-19, και για το γεγονός ότι τα περισσότερα έχουν χάσει πολύτιμο χρόνο από την εκπαίδευσή τους λόγω συγκρούσεων και άλλων δυσμενών συνθηκών στις χώρες προέλευσης ή διέλευσής τους κατά το -συχνά επίπονο- μεταναστευτικό τους ταξίδι. Η πρόσβαση στο σχολείο είναι καθοριστικός παράγοντας για να εξασφαλιστεί μια οργανωμένη καθημερινότητα και ένα ασφαλές περιβάλλον για μάθηση και ανάπτυξη, στοιχεία ζωτικής σημασίας για την ψυχική υγεία και ανάπτυξή προσωπικότητας τους[3] αλλά και για την εύρυθμη λειτουργία ολόκληρης της κοινωνίας μας.

Για όλα τα παραπάνω, καλούμε την ελληνική κυβέρνηση να προβεί σε άμεσες ενέργειες ώστε να εξασφαλιστεί ισότιμη, ουσιαστική και ποιοτική εκπαίδευση για τα παιδιά όλων των ηλικιών και εθνικοτήτων, είτε διαμένουν στα νησιά είτε στην ενδοχώρα. Πιο συγκεκριμένα, καλούμε τις Ελληνικές αρχές να διασφαλίσουν ότι:

[2] Ενδεικτικά : Το άρθρο 14 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΧΔΘ), σχετικά με το Δικαίωμα στην Εκπαίδευση, το άρθρο 14 της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ και το άρθρο 27 της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ για την αναγνώριση. Στην ελληνική νομοθεσία τα άρθρα 28 και 51 του Ν. 4636/2019 προβλέπουν την εκπαίδευση των παιδιών αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας και την πρόσβαση σε αυτή και το άρθρο 60 περ. η΄ του Ν. 4636/2019 προβλέπει την πρόσβαση των ασυνόδευτων παιδιών στην εκπαίδευση. Περαιτέρω, το άρθρο 21 παρ. 7 και 8 του Ν. 4251/2014 και το άρθρο 40 του Ν. 2910/2001 προβλέπουν την απρόσκοπτη πρόσβαση των παιδιών τρίτων χωρών στην εκπαίδευση. Για την απαγόρευση των διακρίσεων το άρθρο 21 του ΧΔΘ και το άρθρο 14 της ΕΣΔΑ σε συνδυασμό από το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου 1 της ΕΣΔΑ και από την ελληνική νομοθεσία το άρθρο 3 παρ. 2 περ. γ΄του Ν. 4443/2016.

[3] https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/education-emergencies_en

- Οι αποφάσεις που λαμβάνουν για την πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση, είναι σαφείς κι ότι πράγματι εφαρμόζονται, με παράλληλη άρση των όποιων εμποδίων παρουσιάζονται και με εναρμονισμένες πρακτικές ώστε να μην καθίστανται κενό γράμμα.
- Η πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση δεν θα διακόπτεται σε κανένα στάδιο της διαμονής τους στη χώρα, ανεξαρτήτως του καθεστώτος διαμονής των ίδιων ή των γονέων ή κηδεμόνων τους. Σε αυτή την κατεύθυνση, προτείνουμε την εξέταση της έκδοσης κάρτας φοίτησης μετακινούμενου μαθητή.
- Θα εγκαταλειφθεί οποιαδήποτε πολιτική τυπικής εκπαίδευσης που θα παρέχεται μέσα σε κλειστές ή ελεγχόμενες δομές φιλοξενίας, καθώς η δημιουργία «σχολείων γκέτο» απέχει ουσιαστικά από την έννοια της «ποιοτικής εκπαίδευσης» και συνιστά παραβίαση της νομοθεσίας[4]
- Θα εδραιωθούν μηχανισμοί παρακολούθησης της κατάστασης στην εκπαίδευση των προσφύγων και άμεσης ανταπόκρισης στα όποια προβλήματα παρουσιάζονται, σε βάθος χρόνου, με στόχο την διασφάλιση ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση για όλους τους μαθητές και την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής.
- Θα πραγματοποιηθούν εκτεταμένες και μετρήσιμες δράσεις ευαισθητοποίησης των σχολικών και των τοπικών κοινοτήτων υπενθυμίζοντας την υποχρέωση όλων να συμπεριλαμβάνουν τα παιδιά τρίτων χωρών στο σχολείο αλλά και τα αμοιβαία οφέλη από την καλλιέργεια μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας.
- Θα ληφθεί μέριμνα ούτως ώστε οι Προϊστάμενοι και οι Δ/ντές των Σχολικών Μονάδων όχι μόνο θα ενθαρρύνουν την προσέλευση των μαθητών προσφύγων στο σχολείο, αλλά και θα αναζητούν τα παιδιά αυτά που μένουν στην περιοχή τους και θα φροντίζουν για την εγγραφή και τη φοίτησή τους, όπως προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για την υποχρεωτική φοίτηση, και δεν θα παρακωλύουν επ' ουδενί την εγγραφή και φοίτησή τους.

Καλούμε, επίσης, τους Ευρωπαίους ηγέτες να εξασφαλίσουν την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού δικαίου σύμφωνα με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και τη Διεθνή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού, από τα οποία και η χώρα μας δεσμεύεται, καθώς και ότι καμία παραβίαση του δικαίου της ΕΕ δε θα γίνεται ανεκτή, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που θέτει σε κίνδυνο ομάδες όπως τα παιδιά.

Η άμεση και ουσιαστική πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση είναι ζωτική για το μέλλον όλων μας.

ΟΙ ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΣΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΛΕΣΒΟΥ
ΑΡΣΙΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ
ACTION FOR EDUCATION
ACTIONAID HELLAS
CHANGEMAKERS LAB
CHOOSE LOVE – HELP REFUGEES
ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΛΙΣΣΑ
ΔΑΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ (DRC GREECE)

[4] Ν. 2101/1992 και 4251/2014 και Υπόθεση Α. Λαβίδα κ.λπ. κατά Ελλάδος: https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://www.curia.gr/wp-content/uploads/2013/05/AFFAIRE-LAVIDA-ET-AUTRES-c.-GRECE.pdf

ΕΛΙΞ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ (ΕΦΜ)
ECHO100PLUS
EQUAL RIGHTS BEYOND BORDERS
EUROPE MUST ACT
ΖΕΥΞΙΣ
HUMANRIGHTS360
INTERNATIONAL RESCUE COMMITTEE (IRC)
INTERSOS HELLAS
ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΙΡΙΔΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΒΑΒΕΛ
LEGAL CENTRE LESVOS
ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ODYSSEA
REFUGEE LEGAL SUPPORT (RLS)
REFUGEE RIGHTS EUROPE (RRE)
REFUGEES INTERNATIONAL
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΟΘΕΤΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ "ΘΕΤΙΚΗ ΦΩΝΗ"
SOLIDARITYNOW
STILL I RISE
TERRE DES HOMMES HELLAS
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ (RSA)

OPEN LETTER:

“ALL CHILDREN HAVE THE RIGHT TO GO TO SCHOOL. DO NOT TAKE THAT AWAY FROM THEM”.

TO:

The Prime Minister of the Hellenic Republic, Kyriakos Mitsotakis

The Minister of Education and Religious Affairs of the Hellenic Republic, Niki Kerameus

The President of the European Parliament, David Sassoli

The President of the European Commission, Ursula von der Leyen

The European Commissioner for Innovation, Research, Culture, Education and Youth, Mariya Gabriel

The European Commissioner for Justice and Consumers, Didier Reynders

Athens, March 9, 2021 – The undersigned organisations express deep concern about the situation relating to asylum seeking and refugee children’s access to education in Greece over the past few years. Specifically, for the past six years it has not been possible to guarantee smooth and unimpeded access to education for asylum seeking children. As a result, the majority of these children have been deprived of one of their fundamental rights. These issues have become so intense over the last year that one can in fact refer to an extensive process of “deschooling”.

In particular:

On the islands where children stay in Reception and Identification Centres as well as in Pre-removal Detention Centres for Foreigners, access to schools in the local community is almost non-existent[5]. Moreover, serious delays and obstacles have been observed, resulting in a huge gap between the number of enrolled children and the children that actually attend school.

Nevertheless, the situation is equally worrying in the refugee camps on the mainland. In some places the issues observed have to do with inconsistent interpretation of COVID-19 related movement restriction policies by the Greek authorities, which ends up discriminating against children who, as a result, are not being allowed to leave these camps. At the same time, during the lockdowns, due to the lack of necessary technical infrastructure for online learning at the camps, refugee and asylum seeking children are further excluded from the education process. Moreover, other issues have been observed in quite a few locations nationwide. These include the lack of transportation to schools; understaffing and malfunctioning of

[5] According to the information provided by the Assistant Ombudsman for the Rights of the Child at a meeting of the Network for the Rights of Children on the Move, on 13/02/2021, based on a survey carried out by that Independent Authority.

reception classes; an insufficient number of spots available at schools and kindergartens; problems resulting from unjustified behaviour by school administrations–but also by local communities– who are reacting against the prospect of refugee children attending public schools. All these issues are compounded by the worrying absence of any concern by authorities to include these children in the educational process.

Several of the undersigned organisations presented the above-mentioned issues to the competent ministries, via a private letter, on 3/2/2021. In response to this letter, co-signing organisations were invited to an online meeting with the relevant authorities on 26/2/2021. We acknowledge and welcome the willingness of the authorities to launch a dialogue process with civil society regarding the pressing issue of refugee education. Still, the current situation, with its critical shortcomings, requires that immediate action is taken by the authorities so that not one more school day is missed.

According to Greek and European law[6], education is provided free of charge and is compulsory for children aged 4 to 15, including education intended for asylum seeking children. Articles 28 and 29 of the International Convention on the Rights of the Child, which has been transposed into national law by the Hellenic Republic (Law 2101/1992), foresee that all children, without any exceptions, have equal rights to primary and secondary education.

It is vital that these children attend school because it is their right, first and foremost. However, continuing education is also an essential element to counteract some of the uncertainty and stress the COVID-19 pandemic has meant for children and their families. Added to this most children have already missed precious time out of their education as a result of conflict, insecurity or other conditions in their country of origin or countries of transit during their often-arduous journeys to reach Greece. School access is a decisive factor in guaranteeing an organised daily routine and a safe environment in which to learn and grow; factors of vital importance for the mental health and personality development[7] of children but also for the smooth operation of society as a whole.

For all the reasons outlined above, we call upon the Greek government to take immediate action to guarantee equal, substantive, and quality education to children of all ages and nationalities residing both on the islands and on the mainland. More specifically, we call upon the Greek authorities to guarantee that:

[6] Including but not limited to: Article 14 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union concerning the right to education, Article 14 of Directive 2013/33 / EU and Article 27 of Directive 2011/95 / EU on recognition. In Greek law, Articles 28 and 51 of Law 4636/2019 foresee the education and access to education of minor asylum seekers and beneficiaries of international protection and Article 60(h) of Law 4636/2019 foresees the access of unaccompanied minors to education. Furthermore, Article 21(7) and (8) of Law 4251/2014 and Article 40 of Law 2910/2001 foresee unimpeded access of third country minors to education. On the banning of discrimination see Article 21 of the Charter of Fundamental Rights and Article 14 of the European Convention on Human Rights read in conjunction with Article 2 of Protocol 1 of the ECHR, and in Greek law see Article 3(2)(c) Law 4443/2016.

[7] https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/education-emergencies_en

- The decisions taken regarding children's access to education are clear and implemented, removing any obstacles that may arise and applying harmonised practices to prevent them from becoming empty words.
- Children have unobstructed access to education during their stay in the country, irrespective of the conditions under which they live, of their residence status or that of their parents or guardians. To that end, we propose that the option of issuing an attendance card for pupils on the move be considered.
- Any policy of formal education being provided within closed-type or controlled hosting facilities is abandoned, as the creation of "ghetto schools" is essentially far removed from the idea of quality education and constitutes a violation of the law[8].
- Mechanisms to monitor the situation in the field of refugee education are established and any problems are immediately tackled, doing so over a long horizon to guarantee equal educational opportunities for all pupils and to combat school dropout.
- Extensive and measurable awareness-raising actions are implemented for schools and local communities to ensure everyone is aware of the right of all children to attend school but also the mutual benefits arising from cultivating a multicultural society.
- Administrators and headmasters of schools do not only encourage school refugee pupils to attend school but also seek out the children residing in their area and see to their enrolment and attendance as foreseen by the relevant provisions on compulsory attendance, and do not in any way thwart the children's enrolment and attendance.

We also call upon European leaders to ensure the implementation of European law in accordance with the Charter of Fundamental Rights of the European Union and the International Convention on the Rights of the Child, by which our country is also bound, and that no violation of EU law be tolerated especially if such violations put groups of people, such as children, at risk.

Children's fundamental access to education is vital for the future of us all.

THE SIGNATORY ORGANIZATIONS:

ACTION FOR EDUCATION

ACTIONAID HELLAS

ARSIS – ASSOCIATION FOR THE SOCIAL SUPPORT OF YOUTH

BABEL DAY CENTER

CARITAS HELLAS

[8] Law 2101/1992 and 4251/2014 and the case A. Lavida and Others v. Greece: https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://www.curia.gr/wp-content/uploads/2013/05/AFFAIRE-LAVIDA-ET-AUTRES-c.-GRECE.pdf

CHANGEMAKERS LAB

CHOOSE LOVE – HELP REFUGEES

DANISH REFUGEE COUNCIL (DRC GREECE)

ECHO100PLUS

ELIX

EQUAL RIGHTS BEYOND BORDERS

EUROPE MUST ACT

GREEK ASSOCIATION OF PEOPLE LIVING WITH HIV "POSITIVE VOICE"

GREEK COUNCIL FOR REFUGEES

GREEK FORUM OF MIGRANTS (GFM)

HUMANRIGHTS360

INTERNATIONAL RESCUE COMMITTEE (IRC)

INTERSOS HELLAS

IRIDA WOMEN'S CENTER

LEGAL CENTRE LESVOS

LESVOS SOLIDARITY

MELISSA NETWORK

METADRASI ACTION FOR MIGRATION AND DEVELOPMENT

NETWORK FOR CHILDREN'S RIGHTS

ODYSSEA

REFUGEE LEGAL SUPPORT (RLS)

REFUGEE RIGHTS EUROPE (RRE)

REFUGEE SUPPORT AEGEAN (RSA)

REFUGEES INTERNATIONAL

SOLIDARITYNOW

STILL I RISE

TERRE DES HOMMES HELLAS

ZEUXIS

----------END ----------